

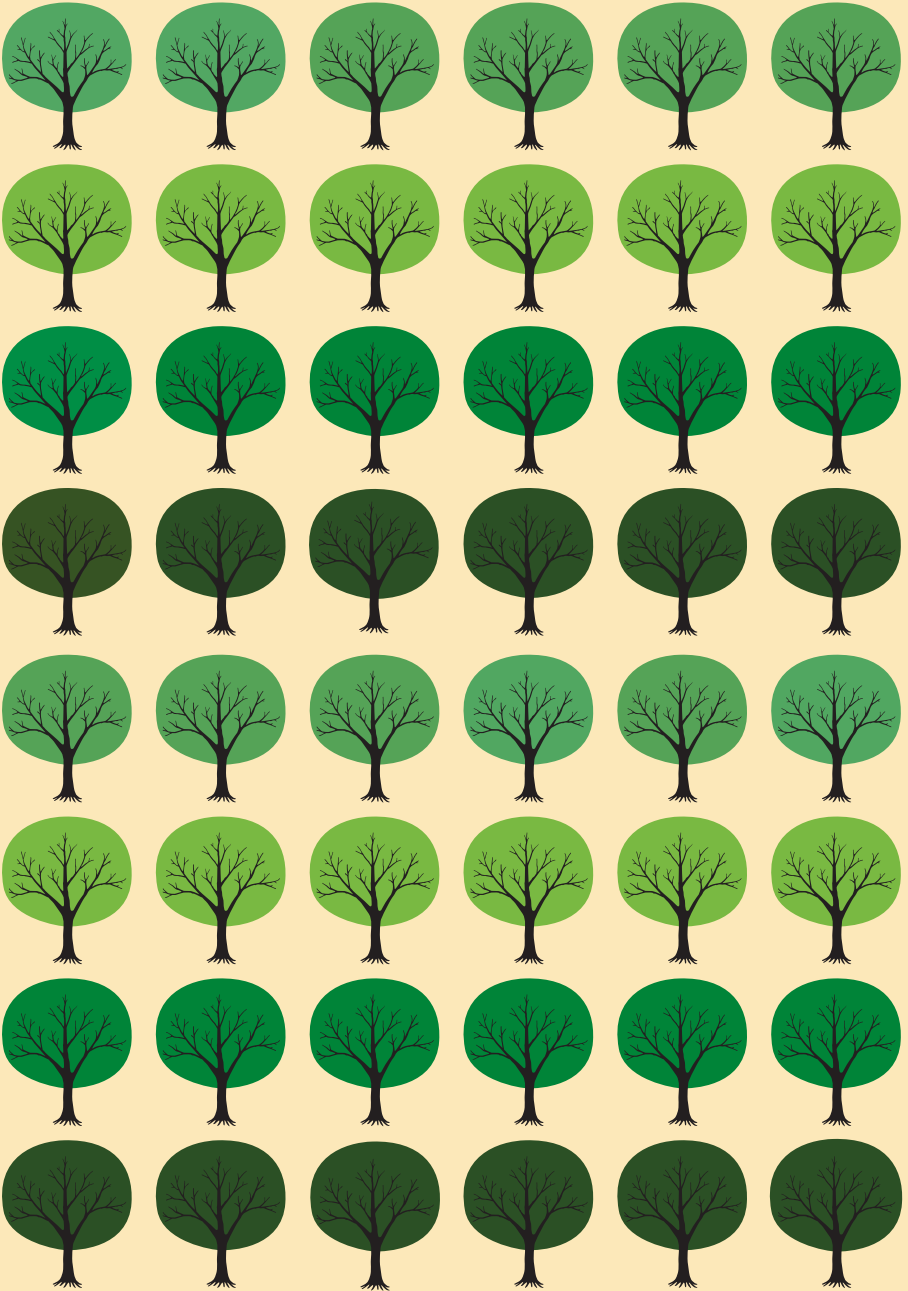

SKOGEN I SKOLAN

SKOGEN I SKOLAN

Förskola

Förord

Skogen i Skolan vill öka intresset för skog och öka kunskaperna om skogen och alla dess värden hos elever i förskolan och i grundskolan. Skogen i Skolan finns över hela landet och är ett samarbete mellan skolan och skogssektorn. Verksamheten bedrivs på skolans villkor och startade 1973. Vi vill koppla ihop teori och praktik genom utomhuspedagogik.

Skogen i Skolan har tagit fram läromedel som är anpassade efter skolans kurs- och läroplaner. I läromedlen får du som lärare tips om hur man kan använda skogen/grönområden som klassrum och även om hur man kan ta in skogen i klassrummet.

Skogen i Skolan erbjuder fortbildning för förskolelärare, lärare, fritidspedagoger, skolledare, rektorer samt studie- och yrkesvägledare. Vi har pedagogiskt material för de flesta ämnen och givetvis är vårt material kopplat till läroplanen så att du kan uppnå skolans mål.

Mer information hittar du på www.skogeniskolan.se. Där kan du också beställa tryckta läromedel eller ladda ner och skriva ut det gratis. Du hittar även massor av utomhuspedagogiska övningar samt information om hur du startar en skolskog. På hemsidan hittar du också kontaktuppgifter till kontaktpersoner i just din region.

De mål som finns utskrivna vid varje övning i detta häfte är från del 2.2 i Lpfö 18 "Omsorg, utveckling och lärande", vi vill dock betona att Skolverket är tydliga med att även del 2.1 "Normer och värden" är lika viktiga och att dessa två hänger ihop. I slutet av detta häfte finns därför mer information om just normer och värden.

Finn fem fel

Inledning

I den här övningen får barnen gå en bana i skogen bestående av fem stationer. Varje station är ett träd som har försetts med ett antal målade löv.

Uppdraget går ut på att barnen får klura ut vilka löv som sitter på fel träd och sedan återföra löven till sitt rätta träd. Barnen får också lära sig att hitta vägen med hjälp av symboler.

Tidsåtgång

Att genomföra övningen beräknas ta en timme från det att ni är på plats i skogen.

Mål för omsorg, utveckling och lärande

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att

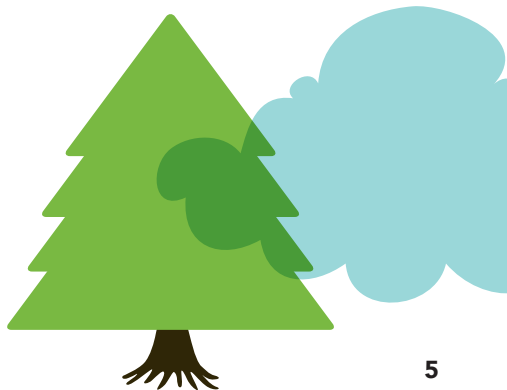
- utveckla sin nyfikenhet och sin lust samt förmåga att leka och lära
- utveckla ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften

- utveckla intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och hur de används för att förmedla budskap.

Förberedelser – det här behöver du

- Sök upp fem olika sorters lövträd.
- Välj ut några träd med låga grenar som barnen kan nå upp till.
- Plocka ett antal löv från varje träd.
- Måla eller markera löven med färg (sprayfärg är smidigt att använda).
- Häng tillbaka löven på fel träd med hjälp av tejp eller tråd.
- Markera banan med hjälp av symbolerna som kommer med övningen.

Genomförande

Steg 1 - introduktion

- Berätta om övningen för barnen.
- Visa symbolerna för barnen och prata om vad de betyder.
- Visa de illustrerade löven som följer med övningen och prata med barnen om vad de olika löven heter.

Steg 2 – hitta vägen

- Följ med barnen när de hittar vägen till de olika träden med hjälp av symbolerna.
- Låt barnen plocka ner de målade löven.
- När ni har samlat in de målade löven återvänder ni till startpunkten.

Steg 3 – återför löven

- I nästa steg får barnen gå ett varv till och återföra löven till sitt rätta träd.
- Hjälp barnen med tejp eller tråd för att sätta tillbaka löven på sitt rätta träd.

Sammanfatta övningen med barnen

Avsluta övningen genom att prata om vad ni har lärt er.

- Prata om symbolernas funktion.
- Prata om de olika träden.

Variation

Låt barnen vara med och måla löven.

Några vanliga löv

Ek

Björk

Rönn

Lönn

Asp

Symboler

Rakt fram

Vänster

Höger

Stopp

Hösttavlor

Inledning

I den här övningen får barnen samla löv som de sedan använder för att skapa vackra hösttavlor med hjälp av klister och papper.

Tidsåtgång

■ Övningens första del, att samla löv i skogen, tar cirka en timme.

■ Att torka löv tar ett par dagar.

■ Att göra hösttavlorna tar cirka en timme.

Mål för omsorg, utveckling och lärande

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att

■ utveckla förståelse för samband i naturen och för naturens olika kretslopp samt för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra

■ utveckla sin förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap

■ utveckla sin förståelse för naturvetenskap, kunskaper om växter och djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen.

Förberedelser – det här behöver du

■ Korgar att samla löv i.

■ Papper eller kartong och ett bra klister.

Genomförande

Steg 1 - introduktion

- Berätta om övningen för barnen.

Steg 2 - samla löv

Dela in barnen i mindre grupper:

- Varje grupp får en korg.
- Grupperna får leta efter löv som de tycker är fina.
- Barnen kan plocka löven från marken eller från grenar på träden.

Steg 3 - torka löv

Återvänd till förskolan för att torka löven.

Löven kan torkas på två sätt:

- Placera löven mellan hushållspapper och lägg i press mellan två böcker.

Eller:

- Torka löven i mikrovågsugn i 30 till 90 sekunder (använd färska löv eftersom torra löv kan ta eld).

- Oavsett metod är det bra att låta löven ligga i press i ett par dagar.

Steg 4 - hösttavlor av löv

När löven har torkat kan ni börja arbeta med konstverken. Använd lim och papper, eller kartong, och låt barnen skapa sina egna tavlor av de torkade löven.

Sammanfatta övningen med barnen

Avsluta övningen genom att prata om vad ni har lärt er.

- Vad händer med löven under vintern?
- Hur ser löven ut på våren och sommaren?
- Vad använder träden löv till?

Lövets kretslopp

Lövets kretslopp är en helt naturlig process som sker varje år. När lövet faller till marken tas det om hand av bakterier, svampar, daggmaskar, tusenfotingar, hoppstjärter och andra insekter som omvandlar löven till jord.

Propantriol

Propantriol, allmänt känt som glycerin eller glycerol är ett kemiskt ämne och är en form av alkohol. Glycerol är en söt, trögflytande vätska utan färg eller lukt.

■ Hur använder skogens invånare löven?

Fördjupning

Konservera höstlöv

Material:

- Vackra höstlöv
- Glycerol (finns på apoteket)

Gör så här:

- Plocka kvistar med vackra löv på. Tänk mer på lövens form än på färgen. Färgen kommer att ändras till orange och brun.

■ Blanda en del glycerol med två delar vatten. Ställ kvistarna i blandningen och låt dem dra åt sig ordentligt. Efter ett par dagar börjar löven kännas läderaktiga och då är de klara.

Uppföljning på förskolan

- Avsluta med att ha en konstutställning.

Lukta, känna, gissa

Inledning

I den här övningen får barnen upptäcka skogen med olika sinnen. Med förbundna ögon får de gissa på olika föremål från skogen genom att känna, lukta och lyssna.

Tidsåtgång

Att genomföra övningen beräknas ta en timme från det att ni är på plats i skogen.

Mål för omsorg, utveckling och lärande

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att

- utveckla nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära
- utveckla självständighet och tillit till sin egen förmåga
- utveckla sin förmåga att lyssna på och reflektera över andras uppfattningar samt att reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar
- utveckla sin förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler.

Förberedelser – det här behöver du

- Korgar att lägga föremål i.
- Halsdukar eller liknande att binda för ögon med.
- Sittunderlag (barnen kommer att sitta på marken under övningen).

Genomförande

Steg 1 - introduktion

- Förklara för barnen hur övningen går till.

Steg 2 - samlar hemliga saker

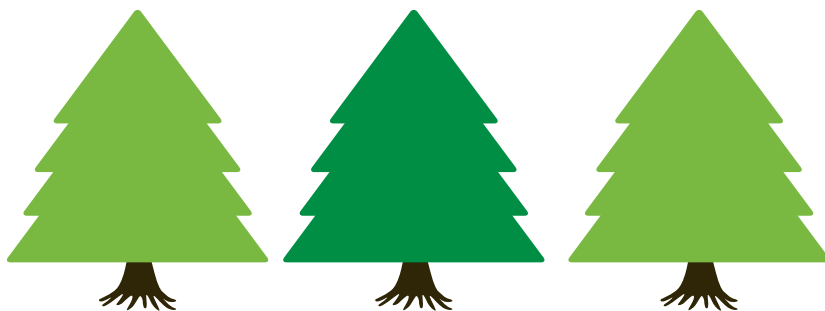
Dela in barnen i mindre grupper:

- Ge en korg till varje grupp.
- Varje grupp ska hitta fem föremål att lägga i sin korg.
- Berätta för barnen att föremålen de hittar ska hållas hemliga.

Exempel på föremål: stenar, kvistar, löv, kottar, svampar och bär.

Steg 3 - lukta, känna, gissa

- Återsamlar grupperna.
- Para ihop grupperna två och två.
- Placera grupperna mitt emot varandra.
- Låt barnen sitta på marken.
- Ena gruppen binder för sina ögon med halsdukar så att de inte ser vad som finns i den andra gruppens korg.
- Den andra gruppen räcker över ett föremål i taget.
- Barnen med förbundna ögon turas om att använda känsel och lukt för att gissa vad det är för föremål.
- Gissar barnen rätt får de behålla föremålet annars går föremålet tillbaka.
- Den grupp som gissar rätt på flest föremål vinner.

Sammanfatta övningen med barnen

- Hur var det att inte kunna se?
- Hur använder vi näsan för att känna lukter?
- Hur använder vi händerna för att känna former, om något är kallt eller varmt, om något är slätt eller strävt och så vidare?
- Prata om andra sinnen, lyssna till exempel på hur skogen låter.

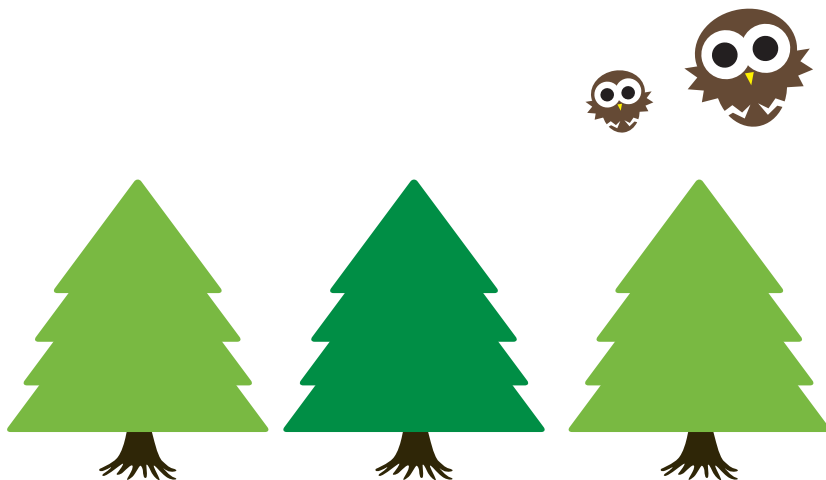
Fördjupning och variation

Låt barnen utmana pedagogerna

- Pedagogerna har ögonbindel och får gissa på föremål som barnen räcker över.

Uppföljning på förskolan

Låt barnen rita och berätta om olika sätt att uppleva skogen.

Samla på stort och smått

Inledning

I den här övningen tar barnen rollen som samlare och letar efter föremål som de kategoriserar och sorterar efter storleksförhållanden. Barnen får träna på att samla och sortera samt använda begrepp som större än och mindre än.

Tidsåtgång

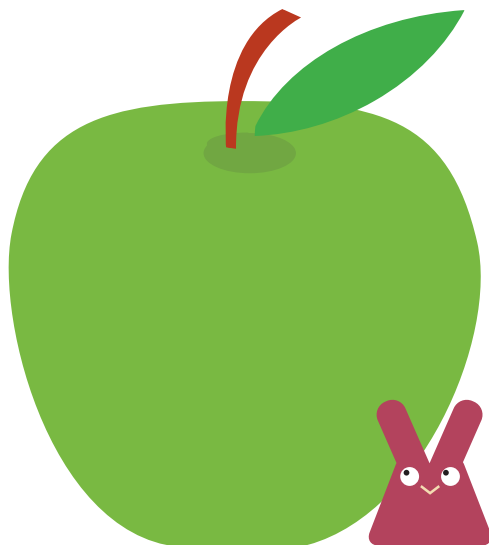
Att genomföra övningen beräknas ta en timme från det att ni är på plats i skogen.

Mål för omsorg, utveckling och lärande

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att

- utveckla sin förmåga att lyssna på och reflektera över andras uppfattningar samt att reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar

- utveckla sin förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp
- utveckla sin förståelse för rum, tid och form, och grundläggande egenskaper hos mängder, mönster, antal, ordning, tal, mätning och förändring, samt att resonera matematiskt om detta.

Genomförande

Steg 1 - introduktion

- Berätta om övningen för barnen.

Steg 2 - samlaren

Dela in barnen i grupper:

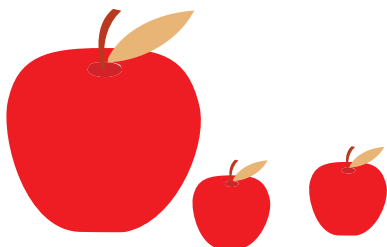
- Förklara att varje barn från och med nu är en samlare.
- Utse en plats där barnen kan lägga föremålen som de samlar in.
- Varje barn får ströva omkring under tio minuter och samla ihop så många olika föremål de hinner.

Steg 3 - kategorisera

- När barnen har samlat ihop föremål kan de börja sortera och placera löv för sig, kottar för sig och så vidare.

Steg 4 - ordna

- Utöka övningen så att barnen får sortera sina föremål från stort till smått.
- Berätta om begreppen mindre än och större än.
- Be barnen berätta: "Här är en kvist, den är större än... här har vi ett löv, det är större än..."
- Låt barnen försöka namnge de olika föremålen, till exempel; grankotte, eklöv och så vidare.

Sammanfatta övningen med barnen

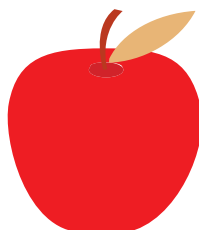
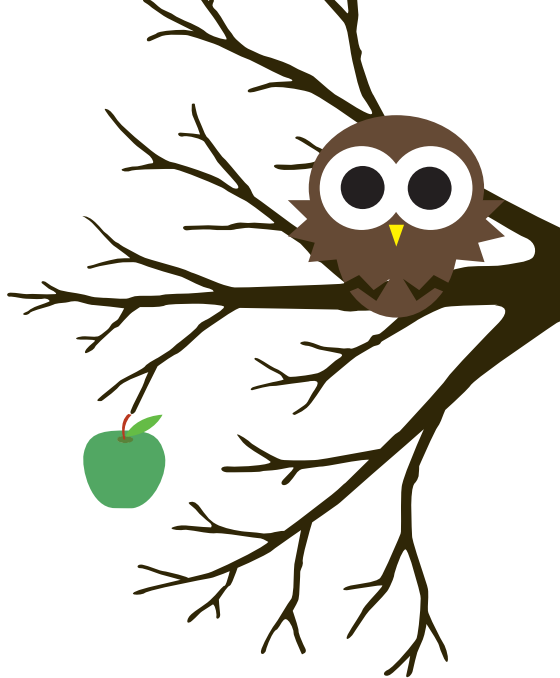
- Vad hittade barnen för saker i skogen?
- På vilka sätt kunde barnens fynd ordnas?
- Vilka begrepp kan man använda när man sorterar efter storlek?

Fördjupning och variation

- Lär barnen skilja på olika träd, till exempel gran, tall och björk.
- Dela in i grupper och låt de olika grupperna leta efter den största eller minsta granen, tallen och så vidare.
- Låt grupperna visa och berätta om sina träd för de andra grupperna.

Uppföljning på förskolan

Låt barnen rita och berätta om de olika uppgifterna.

Skattjakten

Inledning

I den här övningen får varje barn gömma en skatt och sedan rita en karta som visar vägen till skatten. Därefter byter barnen skattkarta med varandra och försöker hitta kompisens skatt med hjälp av kartan.

I övningen får barnen göra sin egen gestaltning av deras skog. Låt barnen betrakta, upptäcka och fundera över vad de ser i skogen och hur den kan avbildas.

Tidsåtgång

Att genomföra övningen beräknas ta en timme från det att ni är på plats i skogen.

Mål för omsorg, utveckling och lärande

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att

- utveckla sin förståelse för rum, tid, och form, grundläggande egenskaper hos mängder, mönster, antal, ordning, tal, mätning och förändring, samt att resonera matematiskt om detta

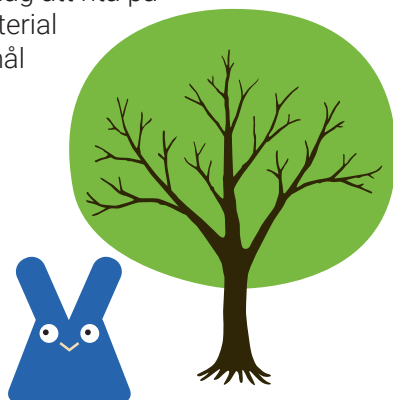
- utveckla sin förmåga att använda och förstå begrepp, se samband och upptäcka nya sätt att förstå sin omvärld

- utveckla sin förmåga att använda matematik för att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andras problemställningar

- utveckla sitt intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och hur de används för att förmedla budskap.

Förberedelser – det här behöver du

- Underlag att rita på
- Ritmaterial
- Föremål

Genomförande

Steg 1 - introduktion

- Berätta om övningen för barnen.
- Varje barn får ett föremål som ska representera en skatt.
- Utse en gemensam startpunkt.

Steg 2 - göm skatten

- Barnen går ut i skogen och gömmer sina skatter.

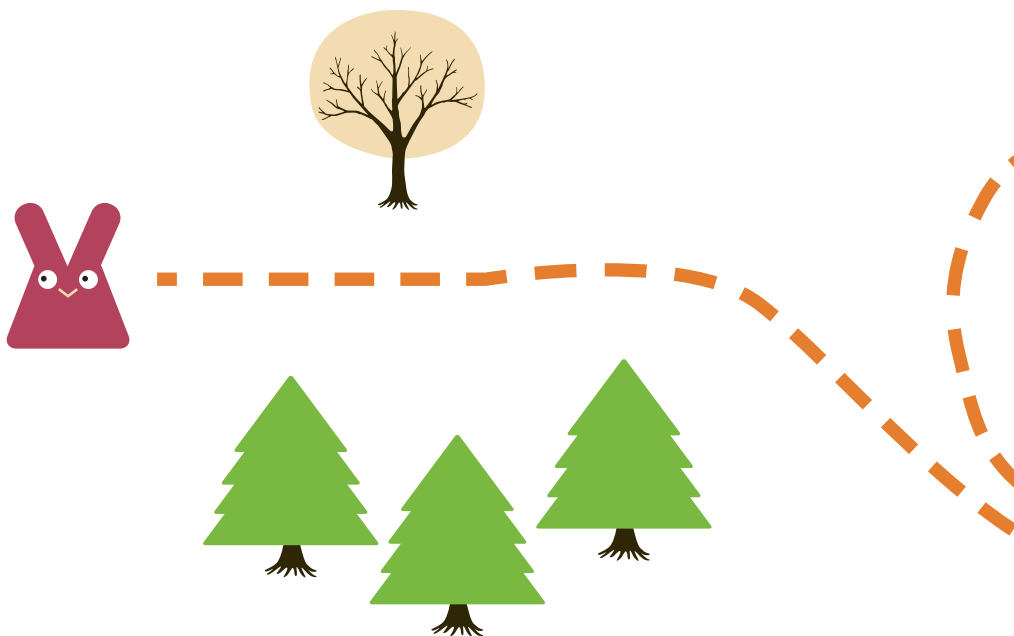
Steg 3 - skattkartan

- Barnen får rita en skattkarta som visar vägen från starten till skatten.

Tips! Med de yngre barnen kan ni arbeta i grupper och hjälpa till att rita kartan.

Steg 4 - hitta skatten

- Barnen byter karta med en kompis och försöker hitta kompisens skatt med hjälp av kartan.

Sammanfatta övningen med barnen

- Vad var det som var svårt med att rita en karta?
- Vad kan man ta hjälp av när man ritar en karta?
- När kan det vara bra att ha en karta?

Fördjupning och variation

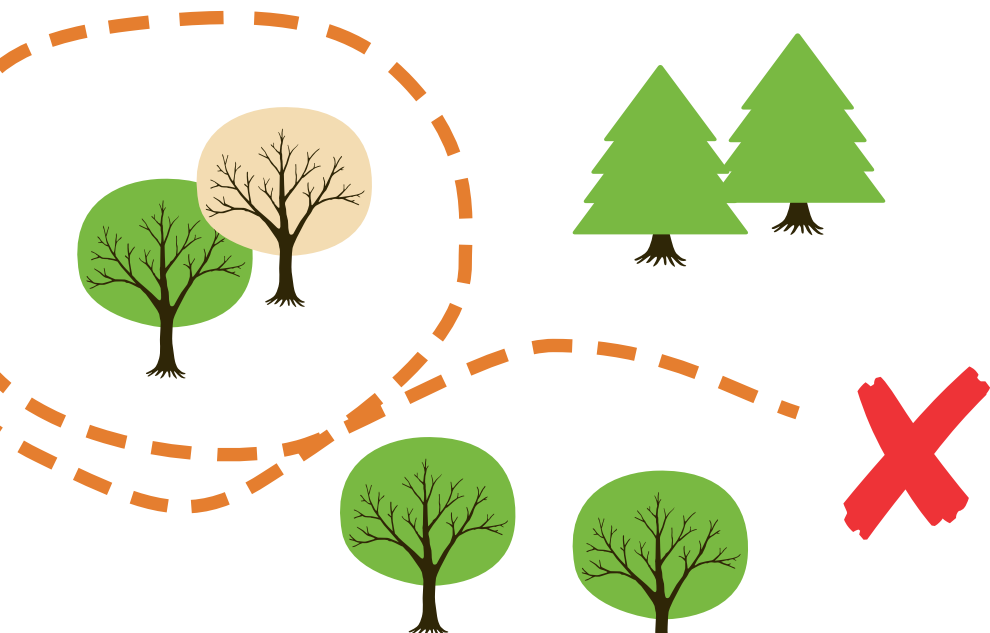
- Skaffa enkla orienteringskartor över er skog och placera ut skatter som barnen får leta efter (med hjälp av en pedagog).

Tips!

Samarbeta gärna med en lokal orienteringsklubb.

Uppföljning på förskolan

- Sätt upp barnens skattkartor på väggen och låt barnen berätta om övningen.

Bygg ett vindskydd

Inledning

I den här övningen kommer barnen att bygga ett vindskydd. Detta är ett roligt uppdrag där alla kan hjälpa till på olika sätt oavsett ålder. Dessutom kan det färdiga vindskyddet fungera som en utgångspunkt för andra aktiviteter i skogen. De äldre barnen kan hjälpa till att bygga stommen och de yngre kan hjälpa till att lägga granris.

Tidsåtgång

Beroende på hur mycket du som pedagog förbereder bygget så kommer det att ta olika lång tid.

Mål för omsorg, utveckling och lärande

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att

- utveckla nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära
- utveckla självständighet och tillit till sin egen förmåga
- utveckla sin förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt ta ansvar för gemensamma regler

- utveckla sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förståelse för hur viktigt det är att ta hand om sin hälsa och sitt välbefinnande

- utveckla sin förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap.

Förberedelser – det här behöver du

- Film på Youtube, sök på "vindskydd av skogens tillgångar".
- I stället för granris kan ni använda presenning för att spara på skogen.
- Hör efter med skogsägaren så att ni har tillåtelse att ta grenar och granris.
- Utse en lämplig plats att bygga vindskyddet på.
- Ha gärna de grövre grenarna till stommen klara till dess att barnen är med (för att inte behöva ta med vassa redskap som såg och sekator).
- Fundera på om ni skall bygga flera vindskydd för att alla barn ska få plats.

Genomförande

Steg 1 - introduktion

- Berätta om övningen för barnen.

Steg 2 – organisera

Dela in barnen i olika grupper med olika arbetsuppgifter.

- Grupp 1 - förbereda platsen
- Grupp 2 - resa stommen
- Grupp 3 - samla granris

Steg 3 – takläggning

När stommen är klar och ni har samlat ihop tillräckligt med granris får alla hjälpas åt att täcka stommen med granriset.

Sammanfatta övningen med barnen

- Hur lyckades grupperna lägga granris högst upp på vindskyddet?
- Skulle det gå att göra detta ensam?
- Varför är det bra att samarbeta?
- Var det något som var svårt att göra tillsammans?
- När kan det vara bra att ha ett vindskydd?
- Prata om hur det skulle vara att leva i skogen.

Fördjupning och variation

Bygg en hinderbana i anslutning till vindskyddet.

Instruktioner

- Med hjälp av snitslar eller rep kan ni markera en bana genom terrängen.
- Försök lägga banan genom varierad terräng och utnyttja höjdskillnader, klippor, diken och andra hinder för att skapa en varierad bana.
- Anpassa svårighetsgraden till barnens förutsättningar.
- Använd banan som en rolig utmaning, ni kan till exempel låta barnen tävla mot varandra.

Avslutning i skogen

Ät lunch i skogen och ha vilan i vindskyddet.

Uppföljning på förskolan

Planera fler utflykter till vindskyddet.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att

Bygga och skapa

utveckla sin förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap.

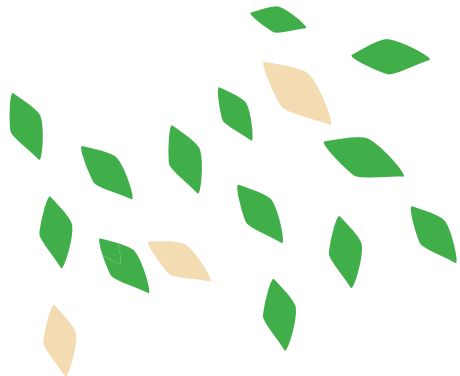
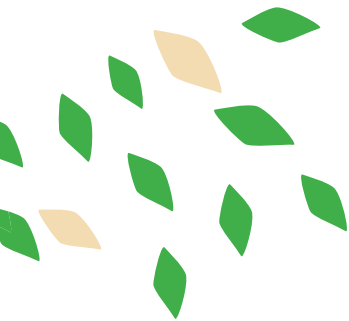
Prata och lyssna

utveckla intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och hur de används för att förmedla budskap

utveckla ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften.

utveckla sin förmåga att lyssna på och reflektera över andras uppfattningar samt att reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar.

utveckla förmåga att använda och förstå begrepp, se samband och upptäcka nya sätt att förstå sin omvärld.

Natur och matematik

utveckla förståelse för samband i naturen och för naturens olika kretslopp samt för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra.

utveckla förståelse för naturvetenskap, kunskaper om växter och djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen.

utveckla sin förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp.

utveckla sin förståelse för rum, tid och form, och grundläggande egenskaper hos mängder, mönster, antal, ordning, tal, mätning och förändring, samt att resonera matematiskt om detta.

utveckla sin förmåga att använda matematik för att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andras problemställningar.

Gruppen och jag

utveckla sin nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära.

utveckla självständighet och tillit till sin egen förmåga.

utveckla sin förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler.

utveckla sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förståelse för hur viktigt det är att ta hand om sin hälsa och sitt välbefinnande.

Övningarnas koppling till värdegrund och uppdrag samt mål och riktlinjer

Ur läroplan för förskolan Lpfö 18.

Förskolans värdegrund och uppdrag Grundläggande värden

Lek ska ha en central plats i utbildningen. I lek får barnen möjlighet att imitera, fantisera och bearbeta intryck. Lek stimulerar fantasi och inlevelse samt kan också utmana och stimulera barnens motorik, kommunikation, samarbete, problemlösning och förmåga att tänka i bilder och symboler.

En positiv framtidstro ska prägla utbildningen. Utbildningen ska ge barnen möjligheter att tillägna sig ett ekologiskt och varsamt förhållningssätt till sin omgivande miljö och till natur och samhälle. Barnen ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling - såväl ekonomisk och social som miljömässig.

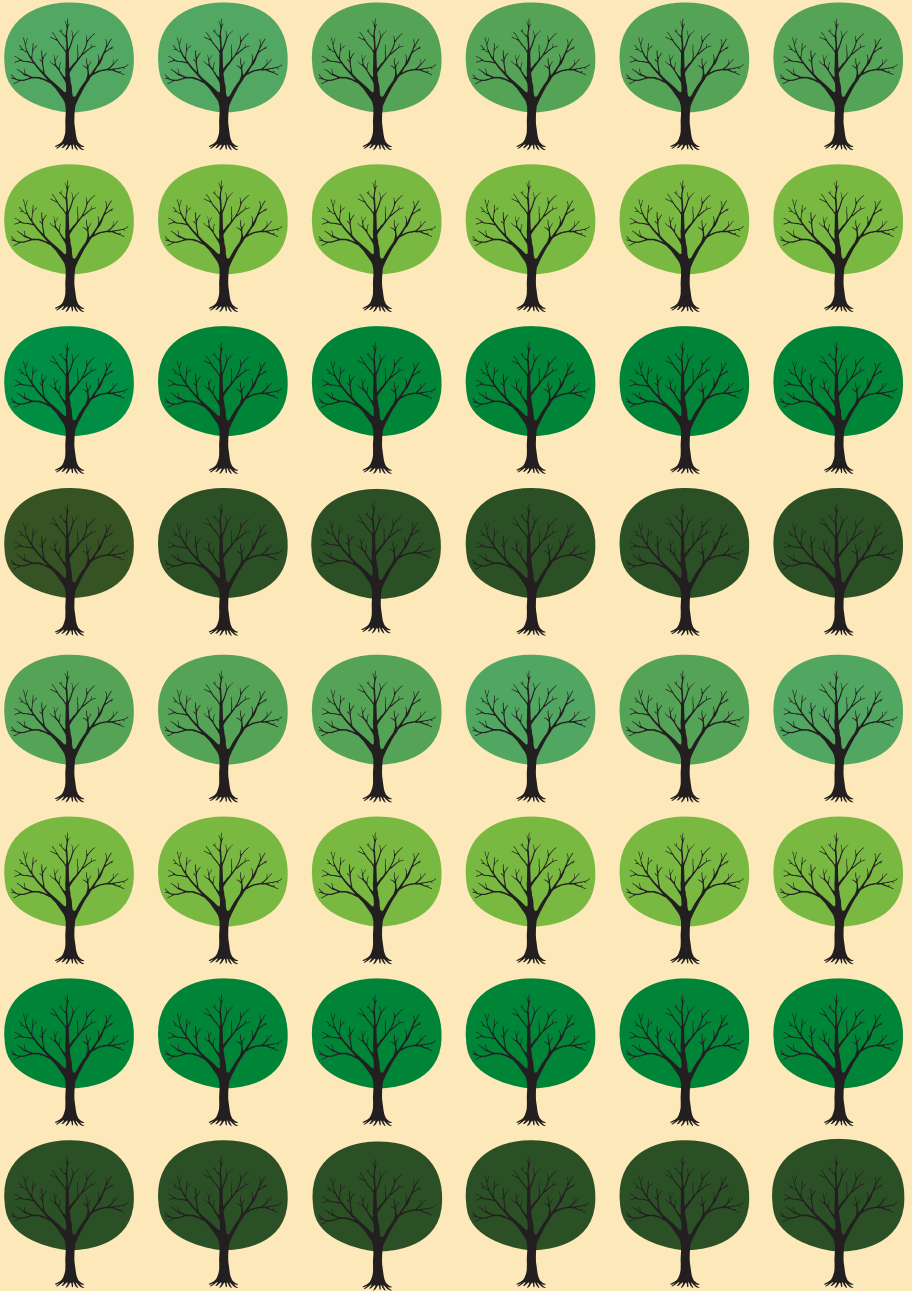
Barnen ska få förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga genom att ges möjlighet att delta i fysiska aktiviteter och vistas i olika naturmiljöer. Utbildningen ska ta tillvara barnens nyfikenhet samt utmana och stimulera deras intresse för och kunskaper om natur, samhälle och teknik.

Mål och riktlinjer Normer och värden

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att:

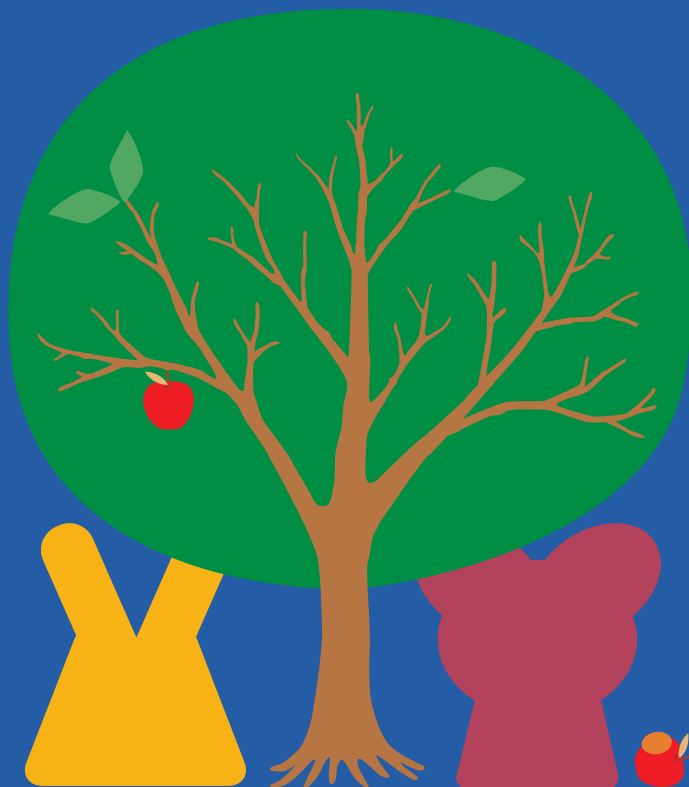
- utveckla öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande.
- utveckla förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra.
- utveckla ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället.

Mål för utveckling och lärande betonas i respektive övning.

SKOGEN I SKOLAN

SKOGEN I SKOLAN

Besöksadress: Föreningen Skogen, Rökerigatan 19, 121 62 Johanneshov

Postadress: Skogen i Skolan c/o Föreningen Skogen, Box 7022, 121 07 Stockholm

E-post: info@skogen.se, **Telefon:** 08-412 15 60

Du hittar mer material på www.skogeniskolan.se